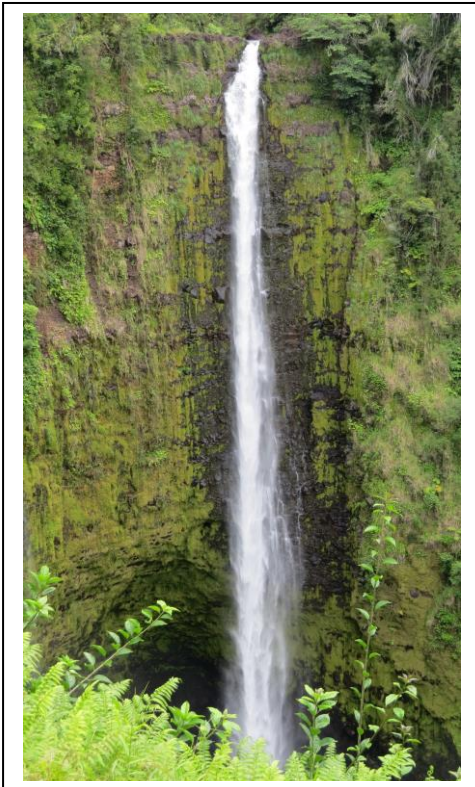

Fiske & Vatten

September 2016

Sommar som just flytt

När jag skriver detta, sitter jag på ett rekordsunkigt hotell i Örje i Norge. Min kollega och jag sköter ett kontrollprogram för vattendragen där nya E18 dragits. Vi hade kunnat frossa på nyfångade flodkräftor och öring till middag, men alla slapp så klart tillbaka i ån igen. Alltid kul få återuppleva flodkräftor, det ser vi inte så ofta i Sverige.

Sommaren var härlig. Slakten i Kanada har besökts, och där blev det en lång seglingstur på Stilla Havet, med fantastisk natur och skärgårdar, späckhuggare, sälar och tumlare. Och därtill en resa till Hawaii! Ja, jag är en lyckans ost!

Vi bodde i en fantastisk bungalow i regnskogen på Hawaii, den största ön, med stor trädgård och egen koikarpdamm <https://www.vrbo.com/707821> Vi snorklade med sköldpaddor och såg massor med fisk, smådjur och delfiner. Men det var en särskild fisk som jag direkt föll för. En liten endemisk goby, *Lentipes concolor*, eller som den heter på Hawaii 'O'opu 'alamo'o' <http://dlnr.hawaii.gov/wild-life/files/2013/09/Fact-Sheet-oopu-alamoo.pdf> Den klättrar! Den klättrar rakt upp för berget, invid vattenfall. Jag var vid detta vattenfall, se bild, 120 meter högt där den förekom. Det måste va en jävligt envis liten rackare. Om dess gener skulle spridas i Sverige skulle jag bli arbetslös, då vi ju jobbar med fiskvägar och dammutrivningar för fiskens skull, haha.

Life in a Fast Moving Stream

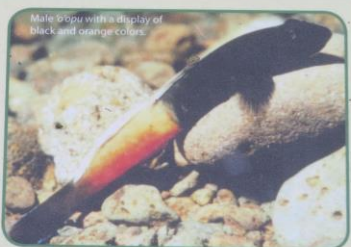
For the 'o'opu 'alamo'o, a native goby living in Kolekole Stream, life is full of challenges. Imagine having to swim 2.5 miles upstream from the ocean and then climbing 442 feet straight up against the flow of the waterfall! Although you cannot see the 'o'opu as it makes it way up the falls, the story of this small fish is an amazing one.

An 'o'opu begins as an egg laid in the upper reaches of the stream, often between rocks in the streambed. Once the egg hatches, the embryo drifts downstream with the current to the open ocean. Here the larvae remain in the ocean for up to 6 months. When the 'o'opu receives the freshwater signals from the stream, its time to begin the swim back upstream.

The 'o'opu uses its suction disc and pectoral fins to climb up the water-slickened surfaces along the rocky sides of the waterfall. As an adult, the 'o'opu measures about 5 inches. It stays upstream amongst the rocks and lays its eggs to start the next generation of 'o'opu.

What's in a Name?
The name 'o'opu 'alamo'o comes from the Hawaiian word for 'upstream'.

SOON WE'LL SOLVE THE MYSTERY OF HOW THE OOPU MANAGES TO SWIM FROM THE OCEAN TO THE TOP OF AKAKA FALLS.

Male 'o'opu with display of black and orange colors.

Female 'o'opu marked by olive brown colors.

Nya kräftregler, eller inte?

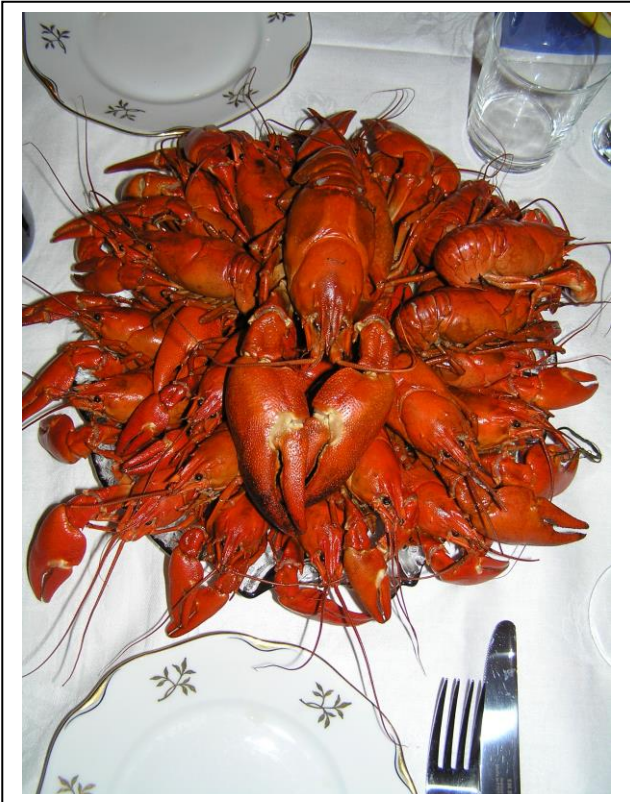
HaV har kommit ut med nya regler kring signalkräfter <https://www.havochvatten.se/hav/fiske--fritid/arter/frammande-arter/fragor-och-svar-om-hantering-av-signalkrafta.html>

Vad som är nytt är dock svårt att utröna. Det mesta fick man inte tidigare heller. Kanske är det nya sumpningsförbud? Och man får inte heller odla signalkräfter! Men man får ha dom, och fiska på dom, i en damm. När blir det odling? Är det när jag matar dom små liven?

Jag träffar ju mycket fiskevattenägare, och kräftintresserade människor. Förra helgen var jag på kräftfest. Jag kan direkt säga att ingen visste nåt om nya regler, och inte gamla heller för den delen. Vi åt kräftor från sumpen.

Självklart är jag inte för att okontrollerat sprida främmande organismer på fel ställen. Det har genom åren skapat oåterkalleliga problem, i Sverige och resten av världen. Men, vad gäller just signalkräfter, ska vi inte glömma att det faktiskt var staten, genom dåvarande Fiskeristyrelsen, som aktivt sökte upp signalkräftorna i Nordamerika, för att ersätta vår inhemska flodkräfta, som drabbats av pest. Därefter hjälpte våra länsfiskekonsulenter mycket aktivt till med spridandet. Man säger att idag är det ca 5 % kvar av de

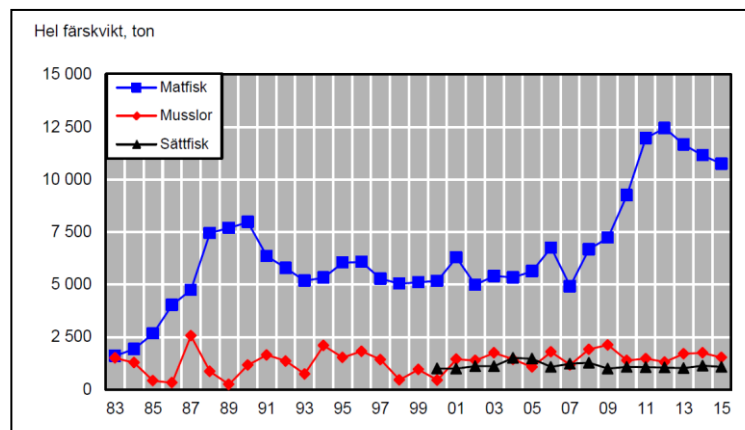
ursprungliga flodkräftorna i Sverige. Och just 5 % sa man för 20-25 år sedan också.

Svenskt Vattenbruk idag

Jordbruksverket ansvarar för utvecklingen av svenskt vattenbruk, och berömmar sig för att det går bra. Sanningen är den motsatta! När jag söker på Jordbruksverkets hemsida, finns rapporterna från SCBs odlingsstatistik till och med 2014, trots att även den för 2015 är klar sedan ett tag nu http://www.scb.se/Statistik/JO/JO1201/2015A01/JO1201_2015A01_SM_JO60SM1601.pdf

I denna kan man läsa hur det går. Sedan föregående år, har vattenbruket minskat sin produktion av matfisk med 4 %, och sedan 2012, hela 14 %. Antalet matfiskodlingar har minskat med mer än 10 % på bara ett år! Och saluvärdet minskade med 7 % senaste året. 2012 tog

Jordbruksverket fram en ny strategiplan för hur man ska **utveckla** svenskt vattenbruk. Tycker vi att det går bra?

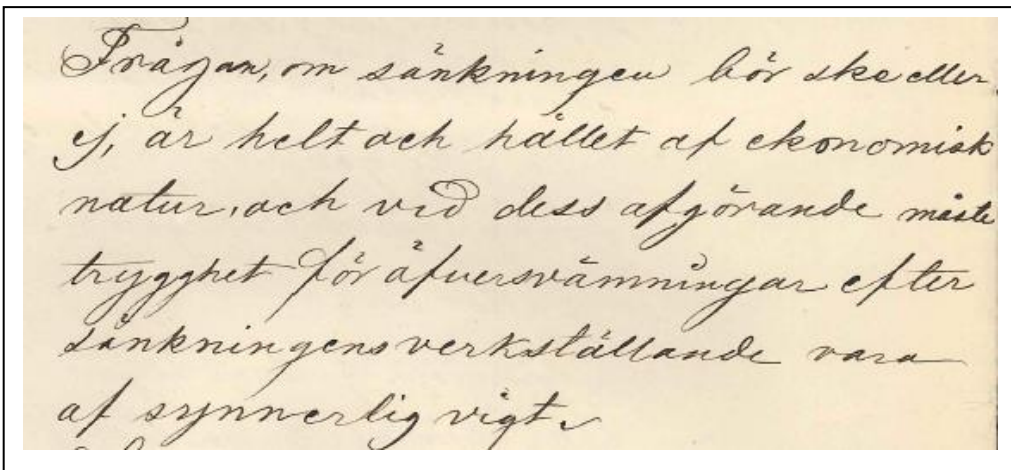
Som om inte detta räckte, kommer nu också Jordbruksverket att höja tillsynsavgifterna för alla vattenbruksföretag, kraftigt! Detta meddelades bara för en vecka sedan. Man skyller på att det är färre aktiva företag än vad man tidigare trodde. Det måste betyda att när det bara är ett enda vattenbruksföretag kvar i landet, ska det företaget försörja alla dessa handläggare själv på Jordbruksverket, eller hur?

Vattenbruket anses världen över vara lösningen på vårt framtida proteinbehov. Därför ökar också vattenbruket i de flesta delar av världen, men alltså inte i Sverige. Det finns ett flertal enskilda norska laxodlingar, som var och en är större än hela det svenska vattenbruket. Faktiskt är odlad fisk en råvara som innehåller betydligt mindre miljögifter än vildfångad fisk!

Nytt om ”hävd” och gamla vattenkraftverk

HaV har gjort denna sammanställning, vilken jag tycker är jättebra <https://www.havochvatten.se/download/18.4bb7d55f1532c20dea563b98/1460637234320/tvl-hav-urminnes-havd-privilegiebrev-vattenkraftverk.pdf> Här går man igenom lite rättsfall om hur man ska tolka gamla privilegiebrev, vad ”gammal hävd” innebär, och om hur Länsstyrelserna har en tydlig grund för att kräva prövning av gamla dammar och vattenkraftverk. Ofta hänvisar Länsstyrelserna sedan ägaren till Norconsult, där vi hjälper till i hela processen. Det kan beroende på anläggning leda till lagligförklaring av befintlig verksamhet, nya tillstånd,

villkor för verksamheten eller till en total utrivning. Detta beslutar förstås ägaren själv om, och Norconsult kan göra alternativa utredningar kring tekniska, biologiska och ekonomiska förutsättningar.

Vad kostar ett fiskekort idag?
 Hur utvecklas priserna? Detta är en återkommande fråga, och ett kärt diskussionsämne. Och det finns väldigt många olika åsikter, fiskekortssorter och priser. Därför är det med glädje jag läser på iFiske <http://www.ifiske.se/index.php/sv/articles/snittpriser> om detta. Här genereras automatiskt snittpriser för ingående vatten. 2016 ser snittpriserna ut så här, och i jämförelse:

Fiskekort, pris i kr	2012	2013	2015	2016
Dygnskort	79,38	84,57	83,96	82,37
Dygnskort (Trolling)	176,92	172,50	185,62	177,50
3-dygns-kort	168,82	164,09	165,30	167,95
Veckokort	193,04	198,30	195,90	187,96
Årskort	323,29	321,81	338,08	332,89
Årskort (Trolling)	683,33	651,25	634,17	586,50

Hm, detta var ju illa! Priserna tycks minska? Varför gör dom det? Inte kan väl fisket ha blivit sämre, eller konkurrensen större mellan vattnen? Visst finns det ett pris på fisket när det kan kännas för dyrt, men jämfört med vad fiskeutrustningen kostar, naturupplevelsen man får, och spänningen man delar, så är det inte dyrt. En biobiljett idag kostar 110 kr, och ett liftkort i Sälen kostar 2120 kr för en vecka!

Norconsult idag

Nu pågår förarbetena med världens första skeppstunnel, alltså en tunnel genom ett berg för fartyg, nära Molde i mellersta Norge. Tunneln ska bli ca 1800 meter lång, och underlättar när den är klart kustsjöfarten väsentligt <http://www.kystverket.no/stadskipstunnel> Bygget väntas påbörjas 2018 där Norconsult har ansvarat för metodplaneringen.

Andra spännande projekt är nya Hisingsbron i Göteborg. Vi har koll på att fisken, främst lax, inte störs.

Norconsult är också delaktiga i ny bro över Svinesund <http://www.norconsult.se/nyheter/2016/norconsult-projekterar-vid-svinesundsbron/> och vi hjälper till att se till att dammar är säkra <http://www.norconsult.se/nyheter/2016/uppdrag-sakra-dammar/>

På gång

Den 11 oktober är det ett gäddsymposium i Lund <http://www.nrrv.se/2016/08/symposium-biology-and-ecology-of-pike/> Biology and Ecology of Pike.

Den 17 oktober är det dags igen för den årliga FishBase konferensen på Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm <http://artedi.nrm.se/fishbase/index.php> I år är temat Östersjön. Denna träff tycker jag själv brukar vara mycket intressant och givande.

Den 25-27 oktober pågår Vattendagarna och Vattenorganisationernas Riksmöte i Umeå <http://limnologerna.org/?p=1> Temat är Skogsbruk och Vattenkraft. Dessa dagar är det en bra blandning på konsulter, forskare och myndighetspersoner.

Ja, och sen är det snart Jul igen!

Men först är det ju höst, och då kan vi dra oss till minnes Erik Axel Karlfeldts dikt, Höstens Vår!

Nu är den stolta vår utsprungen,
den vår de svaga kalla höst.
Nu blommar heden röd av ljungen
och hvitt av liljor älvens bröst.
Nu är den sista visan sjungen
av sommarens kvinnligt veka röst;
nu stiger uppför bergens trappa
trumpetarn storm i dunkel kappa.

Fortsättning: http://runeberg.org/fridlust/3_1_04.html

Höst och vattenhälsningar

Björn Tengelin

Fiskeribiolog Miljökonsult
Norconsult AB
 Stortorget 8
 SE-702 11 ÖREBRO
 SWEDEN
 Tel: +46 (0)19-611 91 38
 070-693 04 88
 bjorn.tengelin@norconsult.com
 www.norconsult.se

>((((((o>x<o))))))<

